



Xemeneia de Cal Pons

Puig-reig

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Carrer de la Fàbrica, Colònia Pons, 08692-Puig-reig
Emplaçament Fàbrica de Cal Pons

Coordenades:

Latitud: 41.9649
Longitud: 1.88389
UTM Est (X): 407515
UTM Nord (Y): 4646482

Classificació

Número de fitxa 08175 - 110
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Estil / època: Popular Contemporani
Segle XIX-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: Ref. Cad.: 08174A002000840000HK

Fitxes associades:

[Resclosa i canal de Cal Pons](#)

Autoria de la fitxa Rosa Serra Rotés i Jordi Piñero
Data de registre de la fitxa: dl., 28/02/2011 - 01:00

Descripció

Xemeneia de planta circular realitzada en maó vist i poca alçada, amb la boca de fums que presenta un coronament a manera de barbacana. La combustió del carbó per a escalfar aquesta aigua produïa cendres i fums, residus que s'eliminaven de forma diferent. Les cendres s'extreien de forma periòdica de l'interior de la caldera. Els fums sortien per la xemeneia. Les xemeneies de gran alçada afavorien el tiratge i facilitaven l'extracció de fums. El fum calent pujava creant un corrent d'aire natural que arrossegava els fums de l'interior del forn. Les xemeneies podien ser construïdes de formes diverses, però la forma més repetida és la cilíndrica, perquè resisteix millor el vent i són de molta eficàcia.

Història

L'impulsor de Cal Pons -una de les colònies industrials més interessants de Catalunya a nivell urbanístic i arquitectònic- fou Josep Pons i Enrich, nascut a Manresa l'any 1811, descendent d'una família manresana vinculada a la indústria de la seda durant el segle XVIII. Josep Pons esdevingué, a partir de mitjan segle XIX, un important industrial cotoner que fou, també, polític, fundador de la Caixa de Manresa i promotor del ferrocarril de Manresa a Berga.

Josep Pons, l'any 1875, comprà els terrenys de Cal Garrigal -que posteriorment amplià amb la compra de més terrenys de masies dels voltants- amb la intenció de construir-hi una colònia industrial. L'any següent obtingué el permís d'aprofitament industrial de l'aigua del riu Llobregat i seguidament féu construir la resclosa, el canal, la sala de turbines i la fàbrica, que s'inaugurà l'any 1880. Al costat de l'espai industrial es començaren a construir, també, els habitatges on haurien de viure els treballadors de Cal Pons. Aquests habitatges, construïts en dues etapes diferents (1875 i 1890), formen el carrer d'Orient, el més emblemàtic de la colònia. Els majordoms i els encarregats vivien en pisos annexos a la fàbrica, mentre que els habitatges del carrer de la Baixada i de la plaça del Centre, on hi havia la botiga, el cafè, la fonda, el forn de pa i altres serveis, foren ocupats per famílies vinculades als serveis de la colònia.

Bibliografia

R.SERRA i R.VILADES: la colònia Pons de Puig-reig (1875-1987), Berga, Ambit de Recerques del Berguedà 1987.

R.VILADES i R.SERRA : La colònia Pons (Puig-reig), a L'Erol, Any: 2005 Núm.: 86-87 150 anys de colònies industrials

TEIXIDOR, E. I SERRA,R.(2010). Vida de colònia. Les colònies tèxtils a Catalunya, Angle Ed.

